

Achter gesloten deuren, **Myria's evaluatieverslag mensenhandel en mensensmokkel 2020**

Myria, het Federaal Migratiecentrum en de onafhankelijke nationale rapporteur mensenhandel, publiceert vandaag zijn onafhankelijke en openbare jaarverslag *Achter gesloten deuren*. De 'focus' van deze editie 2020 gaat over de **uitbuiting van huispersoneel**. In dit uitzonderlijke jaar is er uiteraard ook speciale aandacht voor **de impact van de gezondheids crisis op de strijd tegen mensenhandel**. Het resultaat is een verslag gericht aan de regering en het parlement waarmee Myria een impuls én steun wil geven aan de actoren op het terrein.

Achter gesloten deuren is een **titel met een dubbele lading door de COVID-19-pandemie**. De focus over de uitbuiting van huispersoneel komt er immers nu huispersoneel in een context van uitbuiting meer dan ooit veroordeeld is tot werken en leven onder één dak met een werkgever. Dat geldt zowel voor dienstbodes bij particulieren als voor diplomatiek huispersoneel.

Het rapport bevat **drie grote thematische krachtlijnen**: de nood om het grote publiek te sensibiliseren, het belang van controles om de uitbuiting van huispersoneel tegen te gaan en een aanzienlijk COVID-19-luik.

1) Lanceer sensibiliseringscampagnes gericht op het grote publiek om slachtoffers van mensenhandel in de huishoudsector beter te detecteren

Gevallen van mensenhandel bij particulieren betreffen vooral dienstbodes die buiten elk wettelijk kader zijn tewerkgesteld. Dikwijls hebben deze slachtoffers geen verblijfsdocumenten. Zij staan er doorgaans alleen voor en spreken geen Nederlands, Frans of Engels. Net omwille van hun isolement zijn ze heel moeilijk op te sporen.

Wanneer burgers worden gesensibiliseerd om signalen van misbruik te herkennen, is het waarschijnlijker dat eerstelijnsdiensten meer meldingen krijgen van burens, van andere particulieren en vanuit het middenveld.

Ook is het belangrijk om potentiële werkgevers en werknemers binnen de huishoudsector te sensibiliseren over het bestaan van mensenhandel, over de ingrijpende gevolgen daarvan en over hoe het te voorkomen valt dat mensen slachtoffers worden.

2) Versterk de controle op mogelijke uitbuiting van diplomatiek huispersoneel

Huispersoneel dat in particuliere dienst is bij diplomaten vormt een bijzondere categorie dienstbodes. Deze werkrachten zijn eens zo kwetsbaar door de onschendbaarheid die hun werkgevers genieten en door de machtspositie van die laatsten tegenover henzelf (of tegenover hun familie in het land van herkomst).

Deze werknemers krijgen, via hun werkgever, een bijzondere diplomatieke identiteitskaart die ze persoonlijk in ontvangst nemen of vernieuwen bij de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken. Vooraleer de werknemer naar België vertrekt, sluiten de werkgever en de werknemer overigens een arbeidsovereenkomst voor dienstbodes die in België zal worden uitgevoerd en waarbij de Belgische arbeidswetgeving van

toepassing is. De Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken biedt daartoe een standaard arbeidsovereenkomst aan.

Specifiek voor diplomatiek huispersoneel beveelt Myria aan dat het gesprek tussen de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken en de dienstbode bij het uitreiken of verlengen van de bijzondere identiteitskaart effectief en systematisch plaatsvindt, om eventueel misbruik te voorkomen of op te sporen. Ook de indicatieve loonschalen in de standaardarbeidsovereenkomst voor diplomatiek huispersoneel moeten regelmatig worden geactualiseerd.

3) Coronavirus en mensenhandel

De gespecialiseerde slachtoffercentra mensenhandel hebben tijdens de coronacrisis alarm geslagen omdat er weinig meldingen van nieuwe slachtoffers waren. Zij vrezen dat er talloze slachtoffers onder de radar zijn gebleven.

Specifiek wat economische uitbuiting betreft, vormen in risicosectoren voor mensenhandel (bouw, tuinbouw, carwashes, nagelstudio's) de werkomstandigheden van vaak buitenlandse arbeidskrachten — die mogelijk illegaal tewerkgesteld zijn — ook een groot gezondheidsrisico. De coronamaatregelen worden immers niet altijd of onvoldoende toegepast. Daarenboven voeren naast de sociaal inspecteurs van de ECOSOC-cellen van de RSZ ook eerstelijnsdiensten die niet bevoegd zijn voor mensenhandel – en daarin geen of weinig expertise hebben – algemene coronacontroles uit. Het is belangrijk dat deze andere inspectiediensten voldoende aandacht hebben voor indicatoren mensenhandel bij hun controles in risicosectoren en hiervoor de nodige vormingen en trainingen krijgen. Wanneer zij een situatie van mensenhandel vaststellen en vermoedelijke slachtoffers identificeren, moeten ze de voor mensenhandel bevoegde sociaal inspecteurs van de ECOSOC-cellen van de RSZ verwittigen om gepaste maatregelen te treffen en een onderzoek op te starten. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de ECOSOC-cellen meer middelen en personeel krijgen.

Inzake seksuele uitbuiting is het essentieel dat politiediensten en magistraten de noodzakelijke controles blijven uitvoeren om slachtoffers van mensenhandel te detecteren en hiervoor de nodige middelen krijgen. Ze moeten ook worden gesensibiliseerd om meer internetcontroles uit te voeren op privéprostitutie (via datingsites) die sneller ontsnapt aan coronacontroles.

Ook de **recentste cijfers** (2019) over het fenomeen zijn in dit verslag gebundeld. Een greep uit de data: 145 nieuwe slachtoffers van mensenhandel zijn opgevangen door een gespecialiseerd centrum (een sterke stijging ten opzichte van 2018). 60% van die slachtoffers werd economisch uitgebuit, 36% was het slachtoffer van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, 2% werd uitgebuit in de bedelarij en in 2% van de gevallen ging het om een onder dwang gepleegde inbreuk.

Myria herinnert eraan dat de strijd tegen mensenhandel een blijvende prioriteit moet blijven op alle politieke niveaus, binnen het parlement, op het terrein en op het niveau van de rechterlijke macht. Het verheugt zich er derhalve over dat in het federaal regeerakkoord wordt voorzien om voldoende menselijke en financiële middelen vrij te maken voor en toe te kennen aan de politiediensten, de inspectiediensten en de magistratuur. Het is Myria's hoop dat die punten uit het akkoord effectief uitgevoerd kunnen worden.

[Meer informatie:](#)

NL: Joris Delporte • Pers & communicatie

0468 01 65 45 - joris.delporte@myria.be

FR: Sophie Coppens • Pers & communicatie

0497 42 66 63 - sophie.coppens@myria.be